

**Referat cu privire la lucrările de specialitate și la lucrările științifice
elaborate de
doc. PhDr. Peter Kopecký, CSc.
în vederea procedurii de numire ca profesor în specialitatea 2.1.35
traducere și interpretariat**

Lucrările din domeniul lingvisticii, dar și interdisciplinare, ale domnului doc.PhDr. Peter Kopecký îmi sunt în mod particular cunoscute din anul 1996. Pe dl. doc. Kopecký îl cunosc însă din anul 1974. L-am avut student în perioada 1974-1977, când am fost trimis în calitate de lector de limbă română la Facultatea de Filologie din cadrul Universității Comenius din Bratislava. Își însușea cu rapiditate vocabularul românesc și, extinzându-l în mod semnificativ, a început destul de precoce să traducă texte de specialitate și de literatură. Cunosc detaliat evoluția sa în zona românească, însă și cea franceză este presărată cu publicații interesante. Începând cu suporturi de curs destinate viitorilor diplomați, continuând cu un dicționar francez-român pentru afaceri (când, după anul 1990, astfel de terminologie era o pădure virgină) de dimensiuni restrânse, cu articole în volume colective despre terminologie franceză din domeniul construcțiilor, chimie organică din română etc. Publicațiile sale de specialitate sunt legate în mod direct cu coordonatele translatoologiei: lexicologia, semantica, etimologia, eseu terminologic și analiza, precum și de lexicologia slovac-franco-română comparată.

Încă din anul 1990, activa în calitate de cadru didactic la Jazykové centrum (JASPEX) din cadrul Universității Comenius din Bratislava. Ca șef al secției de limbă franceză de specialitate s-a dedicat în special instruirii experților din construcții și mecanică, înainte de plecarea lor în stagii pe termen lung în țările din Magreb și Orientul Mijlociu. În noiembrie 1991, a obținut o bursă a Ministrului Afacerilor Externe al Franței, datorită căreia a găsit și a strâns materiale din Biblioteca Universității din Paris pentru manualul universitar bilingv *Documents, articles et exercices à l'usage des adeptes de la diplomatie*. Manualul a reprezentat o noutate inclusiv din cauza lipsei de pregătire lingvistică profesională a diplomaților slovaci francofoni aflați la nivel începător și care reprezentau o raritate. Începând cu 1996, a activat în România în mai multe poziții care necesitau disponibilitate lingvistică permanentă. În afara atribuțiilor de nivel superior a fost primul cercetător slovac care a examinat activitatea generalului M.R.Štefánik în România (1915-1916). Ecouri ale

rezultatului cercetării de arhivă au ajuns, printre altele, și în revista *Historický časopis* cotată ISI și Transilvania din Sibiu înregistrat în baza Scopus.

În anul 2002 a participat la înființarea Facultății de Științe Sociale și Economice din cadrul Universității Comenius unde a predat franceza în diplomație și istoria diplomației. La această facultate a publicat cea mai importantă lucrare a sa până în prezent, din domeniul lexicologiei și al translatoologiei. Monografia nu foarte amplă, *K ekvivalentácii vybranej francúzskej politologickej a právnickej terminológie* (2005) (Echivalarea selecției de terminologie franceză din domeniile politologic și juridic), este dedicată cu prioritate aspectelor practice și problemelor traducerii de specialitate. În special a textelor franceze de specialitate provenind din instituțiile UE. Obiectivul este cel mai bine conturat în primul capitol, „Identificarea inhibitorilor în cazul echivalării textelor politologice și juridice emise de UE”, din limba franceză în limba slovacă. Se referă, de fapt, la know-how din domeniul traducerilor, obținut în urma confruntării cu texte similare. Cel puțin la fel de util și, în plus, practic este capitolul „Considerații privind problema polisemiei în franceza juridică”. Deosebit de valoros este faptul că autorul propune modalități concrete de traducere. Publicația *K ekvivalentácii vybranej francúzskej politologickej a právnickej terminológie* prezintă o abordare transversală. În capitolele individuale se manifestă pregnant competența polivalentă a autorului și perspectiva sa cuprinzătoare, autorul introducând textele și traducerile amintite în contextul proceselor ce țin de civilizația și cultura națională și europeană. Studii separate a consacrat și situației accentului din limba română și italiană. Accentul influențează într-o măsură considerabilă nivelul de înțelegere, întrucât deține rol semantic distinctiv.

Lucrarea este alcătuită din cinci capitole de rezistență. În afara celor două deja menționate, autorul prezintă *Echivalarea termenilor slovacști „național”, „de stat” și „public” în limba franceză*, și compară *Abordarea sincronică și diacronică în echivalarea terminologiei politologice și juridice selectate, în limbile slovacă și franceză*. O deosebită însemnătate socio-lingvistică o are capitolul *La comparaison des langages politiques en Roumanie et dans la République de Moldavie*. Dl. doc.Kopecký a elaborat ultimul capitol în Republica Moldova, pe baza muncii de teren și în urma pregătirii temeinice de fișe. Demersul autorului s-a desfășurat în câmpul lexical comparativ, în cel semantic, dar și fonetic.

Începând cu anul 2010, dl. dr.Kopecký garantează nivelul de licență pentru specializarea de studiu translatoologie - limbă franceză la FF UKF din Nitra. În cadrul unei totalizări a cercetării sale de o viață și a cunoștințelor dobândite în România și în domeniul limbii române, în anul 2013 a pregătit publicarea monografiei *Z mozaiky slovensko-*

rumunských vzťahov v 20.st.. (Din mozaicul relațiilor slovaco-române din sec. XX). În contextul traducerilor artistice a operelor literare din limba slovacă în română (1948-2013), a stârnit interes studiul comun al doamnei doc. Dagmar Maria Anoca și al domnului doc. Kopecký: *Preklady zo slovenskej literatúry do rumunčiny* (Traduceri din literatura slovacă în română), în *Z mozaiky slovensko-rumunských vzťahov v 20.st.*

Autorii au investigat problematica discutată atât din perspectiva producțiilor literare concrete – la nivelul textului operelor traduse din slovacă în română – , cât și din cea a receptării de specialitate.

Monografia nu a ocolit nici interferențele istorico-lexicale. Autorul a acordat atenție în particular *Unităților lexicale și toponimelor de origine românească în limba slovacă, preluate în contextul colonizării valahe și Terminologiei din fauna deltei românești în confirmarea statutul privilegiat al lexicului slav.*

Lucrările publicate cu caracter monografic, dar și numeroasele studii, articole și analize semnaleză conexiunile substanțiale dintre problemele teoretice de traducere și procedeele de traducere, pe fundalul experienței variate și îndelungate în traduceri. Ca o completare, menționez că a tradus din limba română atât texte solicitante de specialitate, precum *Cercetări din chimia macromoleculară* (1984), cât și beletristică, *Ostrovul lupilor* de Mihail Sadoveana (1983), iar ocazional schițe din I.L.Caragiale.

La dl. doc. Kopecký, efectul sinergetic al experienței de mulți ani din domeniul traducerii și al interpretării se îmbină benefic cu experiența sa pedagogică. Publicațiile și orientarea sa interdisciplinară reprezintă un aport nu numai pentru cercetarea actuală din translatologie, ci mai ales pentru practica traducerii. Pentru activitatea sa amplă de traduceri și de propagare a culturii în beneficiul României, dar și pentru apropierea celor două națiuni, a fost distins în anul 2002 cu Ordinul de Merit Național în grad de Mare Cruce.

Domnul doc.Kopecký este în primul rând un practician, însă în programe și în predarea traducerii de specialitate, a interpretării consecutive sau simultane aplică și reflectă opiniile, analizele teoretice și abordarea cognitivă îndeosebi a translatologilor francezi (Seleskovitch, Lederer, Gile). Domnul doc. Kopecký, atât prin experiența acumulată, cât și prin cunoștințele lexicale ample din limbile romanice, aduce cursanților o dimensiune interculturală a traducerii.

Domnul doc. Kopecký a ținut și ține prelegeri în mod regulat la conferințe internaționale, la Zilele culturilor slave din București, la mai multe universități din România (București, Cluj, Craiova, Oradea, Sibiu). Pe domnul Kopecký îl caracterizează nu numai tradiționala activitate științifică și de cercetare, ci și studiile de popularizare a științei și articole

de popularizare. Printre altele, articolele lui au fost publicate și în reviste române de lingvistică *Romanoslavica* și *Bohemoslavica*. Domnul doc.Kopecký are capacitatea de a sintetiza cunoștințele și legăturile la nivelul lexicului limbilor romanice, aducându-le cu atât mai ușor la cunoștința publicului larg.

Pe baza celor menționate, după luarea în considerare a activității de publicare, după evaluarea profilului personalității sale și a profilului profesional, precum și a recunoașterii de care se bucură în rândul comunității românești, din cercetare și pedagogie, cunoscute mie din domeniul romanistică și istorie, constat că domnul doc. PhDr. Peter Kopecký, CSc. îndeplinește toate condițiile ca, după finalizarea cu succes a procedurii de inaugurare, să fie numit profesor pentru specializarea 2.1.35 traducere și interpretariat.

La București, 10 martie 2017

Prof. dr. Eugen Negrici

Prof.dr.Liviu Groza, prodecan

Oponentský posudok na odborné a vedecké práce

doc. PhDr. Petra Kopeckého, CSc.

na vymenúvacie konanie za profesora v odbore 2.1.35 prekladateľstvo a tlmočníctvo

S lingvistickou a prekladateľskou tvorbou doc.PhDr.Petra Kopeckého, CSc. som dôverne oboznámený od r. 1996. Doc.Kopeckého však poznám už od r. 1974. Bol totiž mojim študentom v r.1974-1977, kedy som bol vyslaný ako lektor rumunského jazyka na FF UK v Bratislave. Pomerne skoro začal prekladať rumunské odborné a literárne texty a realizoval sa nielen ako prekladateľ či tlmočník, ale aj ako lexikológ a pedagóg. Veľmi dobre poznám jeho rumunskú a francúzsku jazykovú trajektóriu. Je autorom rôznorodých jazykových a terminologických prác: od vysokoškolských učebníc, cez francúzsko-slovenský slovník pre podnikateľov (keď táto terminológia bola po r. 1990 *terra incognita*) príspevky v zborníkoch o francúzskej technickej terminológii, preklady z oblasti organickej chémie z rumunčiny do slovenčiny, až po indikovanie prekladateľských postupov. Celá jeho publikačná a vedecko-výskumná činnosť odráža dlhodobú jazykovú, prekladateľskú a tlmočnickú prax. Jeho odborné publikácie sú späté s prirodzenými súradnicami translatológie: s lexikológiou, sémantikou, etymológiou, terminologickými esejami a analýzami, ale aj so socio-lingvistikou a komparatívnou slovensko-francúzsko-rumunskou lexikou.

Svoju pedagogickú činnosť začal v r. 1990 na Jazykovom centre UK v Bratislave. Bol vedúcim sekcie francúzskeho odborného jazyka a venoval sa najmä vzdelávaniu slovenských stavebných a strojárskych expertov pred odchodom na dlhodobé profesionálne stáže do krajín Magrebu alebo na Blízky východ. V novembri 1991 dostal štipendium ministra zahraničných vecí Francúzska, vďaka ktorému identifikoval a zozbieral materiály v Univerzitnej knižnici v Paríži na dvojjazyčnú vysokoškolskú učebnicu *Documents, articles et exercices à l'usage des adeptes de la diplomatie* Dokumenty, články a cvičenia pre budúcich diplomatov. Učebnica bola veľmi potrebná, pretože nebolo dost' študijných materiálov pre začínajúcich slovenských frankofónnych diplomatov. Od r. 1996 pôsobil v Rumunsku na viacerých postoch, ktoré vyžadovali každodennú jazykovú pohotovosť. Popri svojich zodpovedných povinnostiach preskúmal málo známe pôsobenie gen. M.R.Štefánika v Rumunsku (1915-1916). Výstup z archívneho výskumu našiel odozvu v Historickom časopise (SR) a v periodiku Transilvania, registrovanom v Scopuse.

V r.2002 bol spoluzakladateľom Ústavu európskych štúdií a medzinárodných vzťahov novej Fakulty sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave. Tu prednášal Diplomaciu francúzštinu a Dejiny diplomacie. Na tejto fakulte vydal svoju

doteraz najdôležitejšiu prácu z oblasti lexikológie a translatológie. Monografia *K ekvivalentácii vybranej francúzskej politologickej a právnickej terminológie* (2005) sa prioritne venovala praktickým otázkam a problémom odborného prekladu, najmä odborných francúzskych textov z inštitúcií EÚ. Najlepšie ilustruje tento cieľ prvá kapitola *Identifikácia inhibitorov pri ekvivalentácii francúzskych politologických a právnických textov EÚ v slovenčine*. Je to vlastne prekladateľské know-how pri konfrontácii s podobnými textami. Užitočná a praktická je aj kapitola *K problémom polysémie v právnickej francúzštine*. Publikácia *K ekvivalentácii vybranej francúzskej politologickej a právnickej terminológie* je prierezová: v jednotlivých kapitolách sa prejavuje výrazná autorova polyvalentná kompetenčnosť a nadhľad. Autor totiž zasadzuje spomínané texty a ich preklady do národných a európskych civilizačných a kultúrnych procesov. V práci zúročil dlhoročné skúsenosti prekladateľa, tlmočníka, pedagóga, lexikológa, diplomata a úradného prekladateľa a tlmočníka. Osobitné štúdie venoval postaveniu prízvuku v rumunčine a čiastočne v taliančine. Prízvuk v týchto jazykoch totiž výraznou mierou ovplyvňuje zrozumiteľnosť a porozumenie, pretože má sémanticko-dištingtívnu rolu.

Práca má päť nosných kapitol, popri dvoch už uvedených, autor predkladá aj *Ekvivalentáciu slovenských terminov národný, štátny a verejný vo francúzštine*, porovnáva *Synchronný a diachrónny prístup k ekvivalentácii vybraných francúzskych a slovenských politologických a právnických terminov*. Osobitný sociolingvistický dosah má kapitola *La comparaison des langages politiques en Roumanie et dans la République de Moldavie*. Poslednú kapitolu spracoval na základe práce v teréne, pracoval na širšom komparatívnom lexikálnom, sémantickom, ale i fonetickom poli.

Od r.2010 doc. Kopecký garantuje bakalársky stupeň študijného odboru translatológia francúzsky jazyk v kombinácii na FF UKF v Nitre. V rámci sumarizácie celoživotného výskumu a poznatkov o Rumunsku a rumunčine pripravil v r. 2013 do tlače monografiu *Z mozaiky slovensko-rumunských vzťahov v 20.storočí*. Najväčší rozsah má spoločná štúdia s doc. Dagmar Maria Anoca, o umeleckých a literárnych prekladoch zo slovenčiny do rumunčiny od r. 1948 do r.2013. Autori sledovali skúmanú problematiku tak z hľadiska konkrétnej literárnej produkcie preloženej zo slovenčiny do rumunčiny, ako aj na úrovni profesionálnej recepcie resp. odbornej reflexie na slovenskú literatúru.

Monografia neobišla ani historické lexikálne prieniky. Autor venoval osobitnú pozornosť *Lexikálnym jednotkám a toponymám v slovenčine, prebratým v kontexte valaskej kolonizácie* a *Terminológii fauny v rumunskej delte, ktorá potvrdzuje privilegované postavenie slovanskej lexiky*.

Doterajšie publikované knižné práce, ale aj množstvo štúdií, článkov a analýz poukazujú na dôsledné spájanie teórie a s praxou, pričom vyniká demonštrácia prekladateľských postupov. Len na doplnenie uvádzam, že z rumunčiny do slovenčiny preložil náročné odborné texty *Výskumy z oblasti makromolekulárnej chémie* (1984) ako aj beletriu *Vlčí ostrov* od klasika rumunskej literatúry Mihaia Sadoveana (1983), príležitostne aj skice I.L.Caragialeho. Synergický efekt dlhoročnej prekladateľskej a tlmočnickej praxe mu dáva predpoklady pre pedagogické pôsobenie. Spomínaná publikačná tvorba a rôznorodá analýza lexikálnych jednotiek je prínosná tak pre výskum v oblasti translatológie, ako aj pre vyučovanie odborného prekladu. Doc.Kopecký v osnovách a výučbe odborného prekladu, konzekutívneho či simultánneho tlmočenia uplatňuje a reflektuje názory, teoretické analýzy a kognitívny prístup francúzskych translatológov (Seleskovitch, Lederer, Gile). Doc.Kopecký, akumulovanou praxou a širšími lexikálnymi znalosťami románskych jazykov, vtláča poslucháčom interkultúrny rozmer v preklade. Doc.Kopecký bol v r. 2002 za svoju širokú prekladateľskú a spoločensko-kultúrnu činnosť v prospech Rumunska a za zblížovanie národov ocenený vysokým rumunským vyznamenaním.

Doc. Kopecký pravidelne prednášal a prednáša na Dňoch slovanských jazykov a kultúr v Rumunsku a na viacerých rumunských univerzitách (Bukurešť, Cluj, Craiova, Oradea, Sibiu). Doc. Kopecký má schopnosť syntetizovať poznatky a súvislosti z lexiky románskych jazykov, čo sa prejavuje aj na jeho príležitostných komparatívnych vedecko-populárnych štúdiách a článkoch. Pravidelne publikuje v jazykových časopisoch *Romanoslavica* a *Romanobohemica*. Doc.Kopecký má schopnosť syntetizovať poznatky a súvislosti z lexiky románskych jazykov, čím ich ľahšie dostáva do povedomia laickej verejnosti.

Na základe hore uvedených skutočností, po zvážení publikačnej činnosti, po zhodnotení osobnostného a odborného profilu a uznania vedeckou a pedagogickou komunitou v Rumunsku, konštatujem, že doc. PhDr. Peter Kopecký, CSc. spĺňa všetky podmienky, aby po úspešnom absolvovaní inauguračného konania bol menovaný za profesora v odbore 2.1.35 prekladateľstvo a tlmočníctvo.

V Bukurešti, 10. marca 2017

Prof. Dr. Eugen Negrici

nečitateľný podpis

Prodekan Liviu Groza

nečitateľný podpis

*okružla pečiatka s textom: „RUMUNSKO,
MINISTERSTVO NÁRODNÉHO VZDELÁVANIA
A VEDECKÉHO VÝSKUMU, FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITY V BUKUREŠTI”*

-koniec prekladu-

Preklad som vypracovala ako prekladateľka zapísaná v zozname znalcov, tlmočníkov a prekladateľov, ktorý vedie Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky v odbore anglický jazyk a rumunský jazyk, evidenčné číslo prekladateľa 971112.

Preklad je v denniku zapísaný pod číslom 44/2017.

Preklad súhlasí s prekladanou listinou.

Podpis prekladateľa

The stamp is circular with a double border. The outer ring contains the text "Majr. Ramona ZAVOIANU PETRUCI" at the top and "slovenský - anglický - rumunský" at the bottom. The inner ring contains "PREKLADATEĽ". In the center is a shield with a cross and wavy lines below it. Below the stamp is a handwritten signature in blue ink.